

OVER ENKELE FOSSIELE MOLLUSKEN VAN ONS STRAND

1. Ostrea pusio Linnaeus, 1758, versus Pecten distorta da Costa, 1778 of Ostrea multistriata Poli, 1795.

De beschrijving van O. pusio kan op verschillende Pecten's betrekking hebben, terwijl er geen referenties zijn en de vindplaats, "in O. australiore", bij Linnaeus dikwijls verkeerd is. In de Linnaeus' collectie zijn verschillende soorten, waaronder ook wat wij thans als Chlamys pusio zien, vertegenwoordigd onder O. pusio. Vele onderzoekers gebruiken deze naam sinds Pennant, 1777, dan ook voor wat later als P. distortus en O. multistriata beschreven is, de eerste uit de Atlantische Oceaan, de tweede uit de Middellandse Zee. Sommigen beschouwen echter P. distortus als een andere soort dan O. multistriata, omdat hij na enige tijd bijna altijd onregelmatig gaat groeien. Degene, die niet onregelmatig zijn als zij verzameld worden, zouden onregelmatig kunnen zijn geworden als zij ouder waren geworden. De heel grote zijn altijd onregelmatig van bouw. Sommigen beschouwen deze onregelmatigheid als niet belangrijk, zij zou bijvoorbeeld door een parasiet zijn oorsprong kunnen hebben, anderen beschouwen haar wel belangrijk en vinden het zelfs een geslachtskenmerk van P. distortus tegenover O. multistriata.

De fossiele Chlamys harmeri v. R.A. staat zeer dicht bij de fossiele Italiaanse soort, maar wordt alleen veel groter. Deze Italiaanse soort wordt weer groter dan O. multistriata, zodat de Italiaanse en die uit het Noordzeebekken slechts als ondersoorten van deze soort beschouwd kunnen worden. Zolang het probleem tussen P. distortus en O. multistriata niet geheel is opgelost, is O. pusio een uitkomst voor deze soort, wanneer een neotype dat met O. multistriata overeenkomt uit Linnaeus' collectie kan worden uitgezocht. In de hoop dat dit nog eens zal gebeuren noem ik de fossiele soort uit Zeeland Chlamys pusio harmeri v. R.A.

2. Ostrea plicata (Solander) versus Ostrea ventilabrum Goldfuss.

Sinds ik veel meer exemplaren heb gezien noem ik deze soort O. ventilabrum uit het Oligoceen. Door vergelijking, vooral met de collectie van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, ben ik tot deze conclusie gekomen. O. ventilabrum is in het algemeen steviger en groter dan O. plicata en steeds van dezelfde zwarte kleur, terwijl O. plicata kleiner en dunner is en de Eocene schelpen niet zo een zwarte kleur vertonen. Dit neemt niet weg dat zij, wanneer zij niet in situ worden gevonden, vooral jong moeilijk te scheiden zijn. Vooral bij Cadzand, waar O. plicata zowel als O. ventilabrum kan aanspoelen, moet daar op gelet worden. Maar het gros van deze zeer variabele soort is, naar mijn mening, Ostrea ventilabrum Goldfuss.

3. Pycnodonte navicularis (Brocchi, 1814) en P. cochlear (Poli, 1795).

Dr. G. Ranson uit Parijs is van oordeel dat van deze twee soorten de protoconch verschilt. Ik heb daar geen oordeel over en vaak wordt P. navicularis als variëteit of ondersoort van P. cochlear beschouwd. Soms zijn zij ook niet of met een vraagteken te scheiden, vooral bij jonge exemplaren. Het is waarschijnlijk zo, dat de pliocene P. cochlear zich van de miocene P. navicularis heeft ontwikkeld, maar P. cochlear komt recent nog voor, terwijl P. navicularis uitgestorven is. Wanneer het zo zou zijn dat bijvoorbeeld de toename van Vermetus deze soort gelegenheid had gegeven een nieuwe vorm te ontwikkelen (omdat in het Pliocene van de Westerschelde deze vorm vaak aan Vermetus vast zit), is nog niet verklaard waarom op den duur P. navicularis niet meer wordt gevonden. Het verschil tussen de twee vormen is genetisch en daarom beschouw ik ze als soorten. Dat klopt ook met de zienswijze van Ranson.

C.O. van Regteren Altena.